

พบ (ภพ) ภูมิการศึกษาของชาติ ปีพุทธศักราช 2562

การศึกษา คือ ความหวังของประชาชนทุกคนทุกประเทศที่จะนำมาให้เกิดการหลุดพ้นทั้งปวง แต่ทั้งนี้ การศึกษาต้องเป็นสิ่งที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญและจริงจังไว้ในสิ่งที่เรียกว่า ถูกต้องและเหมาะสม การจัดการศึกษาที่ดี คือการสร้างคุณค่าดีของการเป็นเครื่องมือเพื่อทำให้เกิดหนทางในการชี้ทางบรรเทาทุกข์ ซึ่งสุขเกษมศานต์ทั้งปวง แต่บางครั้งความผูกพันที่เกิดขึ้นผนวกกับมายาของสังคมทั้งเชิงชั้นและเชิงซ้อน ทำให้การศึกษาชาติ “มีอันเป็นไป” กล่าวคือ ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ไม่เข้าถึงจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้อย่างที่ควรเป็น แต่อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังของประชาชนในทุกพื้นที่ยังรอความหวังอยู่ในสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในการจัดการศึกษาของชาติมาเป็นเครื่องจลโหมให้ได้พบภูมิที่ตั้งตามต่อไป

พบ(ภพ)แรก : ฉากทัศน์และบุพนิมิตในการสร้างหลักสูตรเพื่อการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนของชาติ

1 หลักสูตรการศึกษาทุกหลักสูตรจะต้องมีการวิเคราะห์บริบทพื้นฐานของบ้านเมืองเป็นหลัก สภาพต่างๆ ที่จะเอื้อให้เกิดผลดีที่ตามมาในทุกๆ ด้าน รวมทั้งมีความสอดคล้องกับ

แผนพัฒนาสังคมเศรษฐกิจแห่งชาติด้วย ก็จะทำให้ไม่หลงทิศทางการจัดทำหลักสูตรแห่งชาติ และหลักสูตรท้องถิ่น

2 เป้าประสงค์และจุดมุ่งหมายจะต้องเด่นชัด มีการกำหนดให้ผู้เรียนที่จบสถานศึกษาในแต่ละระดับจะมีคุณลักษณะใดบ้าง เช่น สมรรถนะ เจตคติ ค่านิยม ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ จะเป็น “สะพานบุญ” ให้ผู้เรียนมีความสุขได้ในอนาคตข้างหน้า

3 เนื้อหาของหลักสูตรที่สร้างขึ้นหรือมีการปรับปรุงแก้ไขนั้น จะต้องสอดคล้องกับสภาวสถานการณ์ข้อความรู้โลก (Global situated knowledge) เพื่อก่อให้เกิดความทันสมัยและความใหม่ในการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียน ความรู้จากหลักสูตรต้องมีลักษณะเนื้อหาจากการสอน แบบ content/conceptual issues เป็นหลัก

4 หลักสูตรต้องมีการบูรณาการอย่างลุ่มลึกและชัดเจนของความเป็นสหศาสตร์ ตลอดจนมีความยืดหยุ่นได้เป็นอย่างดีและต้องสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกด้วย

5 การประเมินหลักสูตร คือ การนำผลการดำเนินงานมา

ใช้ได้จริงหรือไม่เป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจในการสร้างและออกแบบหลักสูตรนั้นจะต้องนำมาเป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรอื่นๆ อีกต่อไป

พบ(ภูมิ)ที่สอง : 9 วิธีการสร้างแรงจูงใจในการไม่เรียนรู้

การสร้างแรงจูงใจในการไม่เรียนรู้ ถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอีกลักษณะหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนอยากมาสถานศึกษา และบรรยากาศของความเป็นกัลยาณมิตรที่แท้จริงระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนถือว่าเป็นสิ่งที่เอื้อในระดับต้นๆของการเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจที่ดีและมีประสิทธิภาพสามารถทำได้ดังนี้

1) เนื้อหาท้าทายให้เหมาะสม 2) บ่มเพาะเพราะเสนาะหู 3) มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย 4) ดำรงไว้ซึ่งธรรมชาติ 5) ลดละการลงโทษ 6) อย่าโกรธผู้เรียนที่ไม่เข้าใจ 7) อธิบายใหม่อย่าสับสน 8) แบ่งงาน แบ่งกลุ่ม หรือส่วนตัว 9) ประเมินผลตามงาน ประสานใจ

ฉะนั้นสามารถกล่าวได้ว่า แรงจูงใจที่ดีจะสามารถสร้างชีวิตที่งดงามให้แก่ผู้เรียนเติบโตเป็นพลังที่สำคัญของชาติต่อไปในอนาคต

พบ (ภูมิ) ที่สาม : สอนผู้เรียนด้วยใจให้ “A” ทุกคน

โดยธรรมชาติของการเรียนรู้ทั้งปวง สิ่งหนึ่งที่ทั้งผู้ปกครองและตัวผู้เรียนเองคาดหวัง คือ การได้มาซึ่งผลการเรียนที่ดีๆ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามลักษณะของการวัดและประเมินผลที่ถูกกำหนดไว้ ถึงแม้บางสถานศึกษาจะมีการจัดการเรียนรู้แบบ “ซูปเปอร์” ก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามไม่ให้เกิดการศึกษาของชาติได้ลงไปสู่ “ภพภูมิ” ที่ต่ำลง สถานศึกษาต่างๆ ต้องซักจูง ปลุกฝัง และบ่มเพาะครูผู้สอนให้ทำหน้าที่การสอนในแต่ละครั้งให้มีลักษณะดังนี้

1 Acknowledge สอนให้รู้จักศรัทธา ชื่นชมและยกย่องคนอื่น การสอนในลักษณะนี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในความดี ความสามารถของบุคคลอื่น ทักยสุดการอยู่กันในกลุ่มอย่างสงบสุขและร่วมมือกันจะตามมาและจะเป็นปฐมบของการสร้างกระบวนการสันติภาพให้เกิดขึ้นต่อไป

2 Apology สอนให้ผู้เรียนรู้จักขอโทษเมื่อกระทำความผิด คำสอนคำที่กล่าวข้างต้นขอยกจากสังคมไทย คือ ขอขอบคุณขอโทษ ด้วยเหตุนี้ต้องมีกรปลุกฝังให้ยังสืกลงไปในใจผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

3 Amendment สอนให้รู้จักแก้ไขในสิ่งบกพร่อง ถึงแม้จะมีคำกล่าวที่ว่า “ไม่มีใครสมบูรณ์แบบในทุกอย่าง” แต่เมื่อผู้ได้รับการขัดเกลาในสิ่งที่บกพร่อง สร้างโอกาสในการพัฒนาย่อมจะมีความหมายและมีความสำคัญ

4 Avoid of Conflict สอนให้หลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น ความขัดแย้งนำมาซึ่งการขาดกำลังใจในการไม่เรียนรู้ ซึ่งบางครั้งอาจจะลุกลามไปสู่เหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันขึ้นได้ ฉะนั้นครูต้องสอนเรื่องสันติภาพ การสร้างความสุขให้แก่กันและกันให้มากกว่าที่เป็นอยู่

5 Acceptance of Differentiation สอนให้ยอมรับในความต่าง ความเปลี่ยนแปลง สิ่งนี้จะมีขอบเขตของการทำให้ผู้เรียนรู้เท่าทันโลกในทุกๆ มิติของสังคม

6 Appreciation สอนให้ชื่นชมความดีงามในโลกใบนี้ กล่าวคือ เป็นการสอนที่ต้องสอดแทรกคุณทริยศาสตร์และความเป็นศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ของรัฐชาติและของโลกด้วย

7 Adaptation สอนให้ปรับตัวตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จะเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนประมวลข้อความรู้ต่างๆ ที่ถูกถ่ายทอดมาทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน สามารถนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

8 Advance สอนให้ก้าวหน้า และก้าวไกลในทุกมิติ เพราะเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การสร้างภูมิคุ้มกันให้รู้จักการเสฟข้อมูล การนำข้อมูลมาสานต่อจะมีส่วนทำให้ผู้เรียนก้าวหน้า ก้าวไกลและก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี

9 Accuracy สอนให้ละเอียดอ่อน ถูกต้องแม่นยำ ถึงแม้สังคมจะมีลักษณะ “หยาบกร้าน” มากขึ้น การสอนให้ผู้เรียนมีความละเอียดอ่อน มีคุณลักษณะที่ทากิจกรรมทุกอย่างแบบถูกต้องและแม่นยำ ก็จะเป็นหนทางในการสร้างทักษะการดำเนินชีวิตในศีลธรรมที่งดงามในอนาคตต่อไป

...สอนผู้เรียนไม่ยาก เพียงแค่ถามตนเองว่า “ชอบสอน” หรือ “ชอบบอก” กันแน่...ครับ..

พบ(ภูมิ)ที่สี่: อัตลักษณ์และคุณลักษณะใคบางที่เรียกว่า Active and Smart Global Citizen

1 การศึกษาที่ดีต้องสอนผู้เรียนให้สามารถอ่านออกเขียนได้อย่างเข้าใจอย่างถูกต้องตามเนื้อความที่ปรากฏ

2 ผู้คนในสังคมโลกปัจจุบันต้องเป็นผู้รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

3 มีการแบ่งปัน ไม่ชอบความรุนแรงทั้งปวง ถือว่าเป็นอีกหนึ่งคุณลักษณะและอัตลักษณ์ที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการปลุกฝังจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

4 อัตลักษณ์ที่ตั้งามของผู้คนในโลกสมัยใหม่อีกประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมทางด้านประชาธิปไตยที่ถูกต้อง

5 จะต้องมีความรับผิดชอบเบื้องต้นที่ตมในกฎกติกาของสังคม ตลอดจนสร้างวิถีที่อิงแอบกับความพอเพียงในทุกด้านของวัฒนธรรมชีวิตได้ ทั้งนี้มีความเข้าใจในวัฒนธรรมต่างสัด้วย

6 มีการเรียนรู้ ใฝ่ศึกษาตลอดชีวิต และแจ่มแจ้งในสรณะของแก่นศาสนาที่ตนเองนับถือเป็นแนวปฏิบัติต่อชีวิตและเข้าถึงได้อย่างถ่องแท้

7 เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นมาตา ถือว่าเป็นอัตลักษณ์และคุณลักษณะที่ท้าทายอีกประการหนึ่ง แต่ถ้าผู้ในสังคมโลกเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของทุกสรรพสิ่งที่มีลักษณะตั้งอยู่และดับไป สิ่งนี้จะตอบโจทยวิถีโลกได้อย่างดียิ่ง

พบภูมิที่ดียังเป็นความหวังอันสูงสุด แต่การที่จะไป
สู่ “ภพภูมิ” ที่ดีงามดังกล่าว ต้องเริ่มจากผู้มีอำนาจ “สั่งสม
บุญ” ใช้กระบวนการที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นพลังขับเคลื่อน
ไปยังทุกภาคส่วนที่แท้จริงปราศจากการทำบาปโดยไม่รู้ตัว
ผู้เขียนเชื่อว่า ปีพุทธศักราชใหม่นี้ การศึกษาของชาติ
คงได้ขึ้น “สวรรค์” อย่างแน่นอน ...ขอรับ

ธงชัย สมบูรณ์